

Ми намагаємося створити такі умови, щоб здоров'я дітей зберігалося, а за можливості, покращувалося.

Всі початкові класи укомплектовані антисколіозними партами з регульованою висотою, причому половина парт у кожному кабінеті – одномісна. Кожна класна кімната має по дві дошки: темну для письма крейдою та білу для письма фломастерами. У розкладі всіх класів – обов'язковий урок плавання. Штатним розкладом школи передбачено посади: лікаря-педіатра, стоматолога, медичних сестер, логопеда, інструкторів з плавання. Всі спеціалісти обов'язково виконують планову просвітницьку роботу.

Все, що відбувається в школі, – від розроблення планів, програм до перевірки їх виконання, включаючи проведення уроків, перерв, організацію позаурочної діяльності учнів, роботу з батьками, – оцінюється з позиції впливу на психофізичний стан та здоров'я учнів. Впровадження науки про здоров'я в навчальний процес відбувається не лише на рівні викладання. Наш педагогічний колектив намагається формувати та пропагувати культуру здоров'я, впроваджувати цілісну систему форму-

вання позитивної мотивації до здорового способу життя. У школі функціонує дванадцять спортивних гуртків та секцій, три танцювальних гуртки, створено шкільну футбольну команду.

Для реалізації вказаних ідей в закладі постійно проводяться різноманітні педагогічні моніторингові дослідження вчителями-предметниками, класними керівниками, психологами, соціальними педагогами, адміністрацією школи. Результати моніторингових досліджень опрацьовуються, вивчаються та на їх основі коригується навчально-виховний процес.

Педагогічний колектив нашої школи на 80% складається з молодих спеціалістів, що потребує постійної напруженої роботи з формування їх професійної майстерності. Водночас саме для молодого, амбітного колективу можливе втілення в життя грандіозних планів, характерні креативність мислення, відсутність консерватизму попереднього досвіду, готовність до змін на краще.

Показником успішної діяльності колективу стали результати зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень наших випускників останніх років.

Якісна виховна робота – запорука ефективної діяльності сучасного навчального закладу

Діана САВЧЕНКО,

заступник директора з виховної роботи

Українське суспільство, як і все людство, перебуває під впливом потужних глобалізаційних процесів та швидких змін умов життя, які вимагають модернізації освітньої системи й оновлення освітніх цілей. Одним із пріоритетних завдань школи є підготовка висококваліфікованих працівників, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці. Тому основним критерієм ефективності діяльності навчального закладу є успішне надання якісних освітніх послуг, здобуття учнями відповідної освіти, виховання успішної людини, підготовленої для самореалізації в сучасному світі, яка адекватно

реагуватиме на зміни, що в ньому відбуваються, а також постійно самовдосконалюватиметься.

Школа має бути державно-громадським загальноосвітнім закладом, який організовує свою діяльність на ґрунті національної культури і національних традицій, а за змістом і формами роботи відповідає національно-культурним потребам України, її становленню і розвитку як суверенної держави.

Виховна робота в школі розглядається як цілісна система навчально-виховного процесу. З ускладненням діяльності школи ускладнюється й така важлива ланка, як виховна робота з учнями, складнішим і відповідальнішим стає процес управління нею. Постійному контролю та аналізу підлягають такі особливості виховного процесу:

1. Основні організаційно-педагогічні умови підвищення якості виховного процесу:

- доцільність і раціональність добору кадрів;
- рівень матеріального забезпечення виховного процесу;

- шляхи вдосконалення організаційно-функціональної структури всієї системи виховної роботи.

2. Рівень організації системи національного виховання:

- системний підхід;
- робота в загальношкільному і класному колективах, громадських організаціях;
- робота з батьками, громадськістю.

3. Якість організації та проведення виховної роботи:

- виховне забезпечення змісту уроку, позакласних та позашкільних заходів, індивідуальних консультацій.

4. Результативність виховного процесу:

- ставлення учнів до соціального значення здобутків вітчизняної та світової духовної культури;
- ставлення до морально-правових норм, до держави, суспільства, людини, навчально-пізнавальної, спортивно-оздоровчої, художньо-творчої та інших видів діяльності.

Сама система виховної роботи школи спрямована на особистість дитини, розвиток її природних задатків, створення комфортних умов для розвитку, творчої співдружності. Педагогічний колектив нашого навчального закладу постійно працює над вивченням індивідуальних особливостей учнів, їх активності, культури, поведінки, зайнятості в гуртках, секціях, вивчає нахили, інтереси школярів для того, щоб дати якісні знання в умовах сучасної школи. Класні керівники намагаються вибирати такі форми і методи роботи, які могли б захопити і спрямувати кожного учня на шлях наукового пошуку, самовизначення та само-реалізації. Успіх виховного процесу залежить від відносин між учителем і учнем, які мають будуватися на основі співдружності, співробітництва та взаєморозуміння. Але все це неможливо без контролю за станом виховної роботи, особливо у молодому колективі. Ми можемо сказати, що надмірний контроль не спонукає до праці, втрачається інтерес до творчості. Проте щоб управління навчальним закладом не було хаотичним, щоб можна було відстежувати виконання того, що визначено в плані, не допускати збоїв, неузгодженості та прорахунків у роботі закладу, досягти зворотного зв'язку і т.ін., необхідна контролююча діяльність. За своєю суттю контроль має виконувати діагностичну, коригувальну та регульовальну функції. Тільки на основі об'єктивного контролю можна дати справедливую оцінку праці вчителя, відзначити його за творчу працю. Саме контроль забезпечує справедливість цієї винагороди, дає об'єктивну основу для неї. Зазначимо, що внутрішньшкільний контроль здійснюється з метою забезпечення відповідності діяльності школи державним стандартам та надання допомоги класним керівникам у підвищенні рівня виховної роботи.

Однією з важливих складових діяльності навчального закладу є аналіз виховного процесу та

його результатів. Сучасне виховання має набути системного характеру. Воно повинне базуватися на кращих здобутках світової і національної культури та педагогіки, сприяти самовдосконаленню, самоорганізації учнів.

Схема аналізу виховного заходу вчителем

1. Чи відповідав захід поставленій меті?
2. Яка його реальна ідейна, виховна і пізнавальна цінність?
3. Яка робота проводилась із залучення учнів до проведення заходу?
4. Чи доцільним був вибір теми, змісту заходу? Наскільки він відповідав віковим особливостям, потребам учнів?
5. Наскільки вдало застосовано методи, форми, прийоми та засоби проведення заходу?
6. Наскільки оптимальним був захід за часом його проведення?
7. Що вдалося на заході найкраще?
8. Що із запланованого не вдалося? Чому?
9. Що потрібно зробити, аби усунути недоліки? Яка допомога потрібна адміністрації, педагогів, методичної ради?

Схема аналізу виховного заходу керівником з виховної роботи

1. Готовність вчителя до проведення виховного заходу:
 - наявність мети й завдань;
 - врахування рівня вихованості учнів під час проведення заходу;
 - місце заходу в загальній системі виховної роботи.
2. Підготовка виховного заходу:
 - роль вчителя;
 - роль класного керівника;
 - роль учнівського активу класу;
 - роль учнівського самоврядування;
 - спільна робота колективу в процесі підготовки заходу;
 - надання вчителем допомоги учням;
 - участь учнів у підготовці заходу;
 - розподіл обов'язків відповідно до поставленої мети.
3. Проведення виховного заходу:
 - організація заходу, оформлення, технічне обладнання приміщення;
 - організованість, чіткість, злагодженість роботи;
 - активність дітей, раціональність у використанні часу;
 - відповідність заходу віковим особливостям учнів;
 - організація співпраці зі старшими учнями, батьками, громадськістю;
 - актуальність заходу.
4. Методика проведення виховного заходу:
 - оптимальність вибору форм, методів та засобів проведення заходу;
 - емоційність проведення заходу;
 - роль учителя, учнівського колективу в проведенні заходу;

- рівень самостійності, активності, ініціативності, творчості, організованості;
 - наявність елементів дискусії, обміну думками.
5. Результативність заходу:
- досягнення мети;
 - цілісність заходу;
 - досконалість окремих частин заходу, вплив заходу.

6. Загальні висновки та рекомендації.

Схема аналізу роботи класного керівника

1. Обізнаність класного керівника з нормативними документами, основними документами про організацію і проведення виховної роботи в школі.

2. Загальнокультурна підготовка.

3. Результативність самоосвітньої роботи та курсової перепідготовки.

4. Рівень обізнаності класного керівника з основними відомостями про учнів: про соціальний стан їх родин, матеріально-побутові умови проживання, стан здоров'я і фізичний розвиток, стан і розвиток психічних функцій, ставлення до навчання та рівень навчальних досягнень, характерологічні особливості тощо.

5. Якість планування виховної роботи (вікова відповідність запланованих заходів, врахування інтересів учнів). Результативність виконання плану.

6. Система проведення виховних заходів, їх результативність, змістовність, відповідність віку, характеру та інтересам учнів.

7. Застосування методів, форм і прийомів виховної роботи. Рівень їхнього впливу на виховання учнів.

8. Робота з виявлення важковиховуваних учнів. Система та організація роботи з ними.

9. Змістовність і результативність виховної роботи.

10. Система роботи з учнівським активом класу. Участь учнів групи в органах учнівського самоврядування класу, школи. Стан виконання учнями громадських доручень.

11. Організація соціально-педагогічної допомоги учням, які потребують особливої уваги.

12. Стан збереження учнями класних приміщень, дотримання належних санітарно-гігієнічних вимог.

13. Рівень вихованості учнів.

14. Організація роботи з батьками, рівень роботи з батьками; педагогічна освіта батьків; відвідування учнів удома, змістовність та результативність батьківських зборів і засідань батьківського комітету; стан відвідування батьками зборів, участь батьків у класних виховних заходах тощо.

У практиці школи використовуються комплексні плани виховної роботи. В їх основі – принцип комплексного підходу до виховної роботи. Чим ширша діяльність, тим вагоміший виховний вплив. Головним чинником є моделювання цієї діяльності, а саме – планування виховної роботи. У планах передбачені різноманітні форми виховної роботи з морального, патріотичного, громадського, правового, етичного, художньо-естетичного, екологічного і фізичного виховання (диспути, зустрічі,

бесіди, лекції, конференції, брейн-ринги та ін.). Всі ці заходи заплановані на один навчальний рік. При цьому планування передбачено на кожний місяць. План виховної роботи школи – це результат творчої співпраці педагогів, учнів й батьків. При плануванні на навчальний рік враховуються виховні завдання, рекомендації педагогічної і методичної літератури, досвід вчителів школи, району, міста, можливості батьків, громадськості, соціальне оточення школи, створені традиції, пропозиції педагогів, батьків та учнів тощо. На підставі загального виховного плану школи складаються і плани виховної роботи класних керівників. Під час планування виховної діяльності класний керівник поряд із визначенням цілей, форм і способів виховання учнів намагається знайти оптимальний варіант змісту, форми та структури створеного документа – плану роботи на навчальний рік чи півріччя. Вибір плану багато в чому залежить від теоретичних уявлень учителя про сутність, закономірність і роль виховання в розвитку особистості дитини, від сформованих у педагогічному колективі школи традицій планування й організації виховної діяльності, від особистого педагогічного досвіду класного керівника. Після закінчення роботи з планування керівники отримують досить важливий документ. Такий план за своїм змістом є документом, який програмує діяльність всієї школи.

Отже, класний керівник розробляє свою конкретну комплексну систему виховання, враховуючи результати діагностики вчителів, які викладають у класі, психолога, який працює з класом протягом року, учнів, батьків, а також вимоги до шкільної виховної системи, ставить виховні завдання для конкретних учнів.

Школа для дитини є життєвим простором, справжнім осередком духовного, морального і фізичного здоров'я. Для цього в нашій школі створено комфортні умови, як для вчителів, так і для учнів, що відповідають сучасним стандартам освіти, санітарно-гігієнічним нормам. Можна лише порадіти нинішнім технічним засобам, інтерактивним методам роботи, інноваційності. Все це ми сміливо впроваджуємо в нашу педагогічну діяльність. З гордістю можемо сказати, що за три роки копіткої праці було досягнуто бажаних успіхів. У нашій школі працюють гуртки, секції, творчі студії за різними напрямками роботи. Особливу увагу адміністрація школи та класні керівники приділяють зайнятості учнів у вільний час. Велику допомогу у виборі гуртка дитині надає вчитель. Він допомагає учню обрати гурток, в якому дитина розкриє свій талант, свої здібності. У результаті ми маємо таку статистику: 86% учнів відвідують після уроків шкільні гуртки, спортивні секції, беруть активну участь у громадському житті школи, району, міста.

З метою розвитку творчих здібностей учнів у школі працює мережа гуртків, а саме:

«Чарівний олівець» – графіка

Різноманітна і своєрідна образотворча мова графіки. Саме з оволодіння первинними

графічними навичками – лінії, малюнок – починається вивчення основ образотворчого мистецтва. Для графіки властиве використання ефекту контрасту чорного та білого кольорів, штриха, розчерку, а також фону паперу. Все це надає великі можливості для розвитку фантазії, уяви, асоціативного мислення гуртківців.

«Умілі ручки»; «Юний конструктор» – художньо-творча діяльність, зокрема в галузі декоративно-прикладного мистецтва, дуже близька дітям завдяки своїй різноманітності, доступності, близькості до домашнього середовища, поєднанню красивого й корисного. Сприяє вихованню естетичного ставлення до побуту, праці.

Вокально-інструментальний ансамбль.

Хоровий колектив

Музичне мистецтво є важливим засобом виховання, який сприяє розвитку особистості школяра, осягненню ним духовних цінностей, залученню до світової культури. Відбувається становлення пізнавального інтересу учнів до музики, формування краси і виразності співу, музично-ритмічних рухів, позитивних рис характеру, виховання рис колективізму і вміння спілкуватися з людьми.

Хореографічний гурток «Мандаринка»

Основна мета занять – оволодіти мовою танцю. Мистецтво хореографії має значні можливості у вихованні дітей, оскільки танець, а також пов'язані з ним ігри, вправи з рухами, співом тощо розвивають розумові й фізичні здібності, почуття. Діти стають пластичними, пружними, опановують нові принципи, правила, норми поведінки. Танець сприяє формуванню їхнього морального обличчя.

Театральний гурток «Мить»

Головною особливістю занять у театральному гуртку є налаштування учнів на відповідну діяльність, бажання оволодіти театральним мистецтвом. Значна увага на заняттях приділяється ігровим (руховим) формам діяльності як найбільш придатним для реалізації, з одного боку, рекреаційно-розважальної функції дозвілля, а з іншого – для розвитку сценічно-виконавських умінь і навичок, спрямованих, зокрема, на подолання м'язових затисків, розвиток рухової координації, пластики тощо. Діти вчаться акторської майстерності, сценічної мови, пластики, вокалу, сценографії (розробки декорацій, костюмів), сценарної, режисерської діяльності (моделювання мізансцен, розігрування «відкритих ситуацій»).

Гурток журналістики

У наш час збільшується потік інформації, підвищується інтерес підлітків до інформаційних технологій. Заняття журналістикою вирішує одне з головних завдань виховання – формування соціально активної особистості. Для цього необхідно організувати творчу діяльність, цікаву за змістом, привабливу для підлітків, таку, що враховує їхні здібності та захоплення. На заняттях цінується не лише здатність до вираження своїх думок на письмі, а й усне мовлення, що є важливою якістю журналіста.

Уміння міркувати, висловлювати свою думку, аналізувати явища, вступати в діалог – усі ці навички формуються на заняттях. Журналістика має бути засобом висловлювання громадської думки щодо гострих проблем сучасного життя. Вона відкриває широкі можливості для використання знань, умінь і навичок з різних галузей. Наприклад, написання замітки на певну тему вимагає знань з певної галузі, передбачає широку ерудицію. Оформлення газети потребує наявності художнього смаку, образотворчої уяви, навичок дизайну і фотопубліцистики (плакат, карикатура, фоторепортажі тощо). Особливістю методики проведення навчальних занять у гуртку є об'єднання теоретичної і практичної частин.

Учні нашої школи із задоволенням відвідують **спортивні секції**, зокрема:

- з гандболу;
- спортивних ігор;
- футболу;
- художньої гімнастики;
- тенісу;
- плавання;
- гурток тхеквондо.

Заняття з гімнастики, плавання, футболу, тенісу тощо націлені на оздоровлення дітей. Давньогрецький учений Гіппократ вважав гімнастику, свіже повітря і прогулянки запорукою здоров'я й довголіття. Ніщо так не виснажує і не руйнує організм людини, як тривала фізична бездіяльність, стверджував Арістотель. Сучасні темпи життя вимагають від учнів, щоб вони дбали про своє фізичне вдосконалення, мали знання в галузі гігієни і медичної допомоги, вели здоровий спосіб життя, самостійно займалися фізичними вправами.

Особливо цікавими, з цього погляду, є заняття у гуртку тхеквондо. Тхеквондо – це доступний спосіб зміцнення здоров'я, шлях досягнення духовної та фізичної досконалості. Людина, яка займається цим видом спорту, гармонійно розвивається, формує дух сильної людини, особистості та впевненість у власних силах. Заняття позитивно впливають на організм: поліпшують діяльність і узгодженість функціонування нервової, серцево-судинної та дихальної систем, зміцнюють м'язову систему, поліпшують обмін речовин. Внаслідок цього підвищується працездатність організму і його опірність впливу зовнішнього середовища. Тхеквондо загартовує тіло та дух.

Система спортивно-масової роботи охоплює загальношкільні спортивні змагання, свята, спартакіади. Учні школи беруть активну участь у районних та міських змаганнях. Команда учнів 3-х класів (2001 року народження) стала переможцем у міських змаганнях з футболу «Шкільна футбольна ліга м. Києва» сезону 2009–2010 років.

Систематичні заняття футболом сприяють зміцненню здоров'я школярів, фізичному загартовуванню, поліпшенню антропометричних показників, забезпечують оздоровчий вплив. У процесі занять футболом виробляються складні й різноманітні

рухові навички, виникають і вдосконалюються умовно-рефлекторні зв'язки між корою головного мозку, руховим апаратом і внутрішніми органами, поліпшується координація, прискорюється реакція, підвищується загальний рівень фізичної підготовленості.

Особливу радість ми відчуваємо, коли бачимо вітиху від плюскотіння і веселого сміху дитини у басейні. Яке задоволення отримують наші діти, навчаючись плавання.

Вся робота гуртків будується за авторськими програмами. І завдяки злагодженій роботі

керівників гуртків наші діти досягають неабияких успіхів.

Підвищенню результативності виховної роботи в нашому навчальному закладі сприяє вдосконалення форм діяльності, пошук нових систем виховання, впровадження розвивальних технологій. Дитина навчається й розвивається найліпше в ідеальній атмосфері любові, тепла, захоплення й підтримки. Якщо та сама атмосфера зберігатиметься в школі, темп навчання лише підвищуватиметься і радість від пізнання ніколи не згасне.

Психологічний супровід допрофільної підготовки учнів основної школи

Юлія МАЛИШЕВА,
практичний психолог

Допрофільна підготовка є складовою профільного навчання, яке вважається головною передумовою свідомого та успішного вибору учнями майбутньої професії. Профільне навчання починається з моменту обрання дитиною певного напрямку навчання (профілю – математичного, економічного, філологічного тощо), котрий має безпосередній зв'язок з тією професією, яку вона вважає для себе перспективною з погляду майбутнього професійного самовизначення.

Не кожна дитина в 14–15 років може свідомо, неупереджено та вмотивовано обрати майбутній профіль навчання, адже на її вибір впливають багато чинників, таких як думка батьків або друзів, престиж певних професій, власні інтереси, можливості та здібності до певних галузей знань тощо. Більше того, діти не завжди усвідомлюють, яких якостей потребує та чи інша професія, якими труднощами супроводжуються певні заняття, часто діти мають романтичне уявлення про деякі професії. Допомогти зробити вибір подальшого профілю навчання більш свідомим та цілеспрямованим і є завданням допрофільної підготовки.

Наведемо найбільш поширене визначення поняття «допрофільна підготовка». Це система педагогічної, психолого-педагогічної, інформаційної та

організаційної діяльності, яка допомагає визначенню учнів старших класів основної школи в обранні ними профільних напрямів майбутнього навчання та широкій сфері подальшої професійної діяльності. Головною метою допрофільної підготовки є формування в дітей здібності робити усвідомлений вибір подальшого профілю навчання, тобто усвідомлення учнем себе як суб'єкта вибору профілю навчання.

Допрофільна підготовка охоплює три напрями роботи: інформаційний, діяльнісний та психологічний, завдання і зміст яких наведено в табл. 1.

В організації підготовки до вибору профілю навчання з опертям на ідеї дослідників [1, с.97] виділяємо два етапи: пропедевтичний (підготовчий) (5–7 класи) та етап власне допрофільної підготовки (8–9 класи). Ця діяльність спрямована на те, щоб до 9-го класу учень міг свідомо та об'єктивно обрати профіль подальшого навчання. Вона складається не лише з опитувань психолога, анкетування дітей, а й з цілої системи заходів, що організуються в школі (предметних гуртків, факультативів, навчальних семінарів, конкурсів тощо). Дитина повинна мати можливість спробувати себе у різних напрямках навчальної діяльності, щоб виявити свої здібності та нахили, мати простір для творчої реалізації. Для успішної допрофільної підготовки та подальшого профільного навчання необхідна злагоджена робота всієї школи, скоординовані зусилля всіх спеціалістів, які беруть участь у процесі професійного самовизначення учнів.

Важливе місце в допрофільній підготовці належить психологічному супроводу цього процесу. Основні напрями роботи практичного психолога в умовах допрофільної підготовки – це надання учням інформації про психологічні особливості,